

1

JEDYNKA
Pismo lokalne

Numer 3-4 (218-219)
Wydanie bezpłatne

Kraków 2015
ISSN 15071529

Dzielnica Pierwsza

Wolność sprzyja
nowoczesności

KMK Bike – pomysł na
lato w mieście

Transformacja
i 25 lat samorządności

Przełom na plantach! s.8

Druga edycja Budżetu Obywatelskiego za nami!

Zakończyło się głosowanie w drugiej edycji Budżetu Obywatelskiego w Krakowie. Mieszkańcy mogli wybierać zadania spośród 113 projektów ogólnomiej- skich i aż 354 projektów dzielnicowych. W Dzielnicy I Stare Miasto głosowaliśmy nad 21 propozycjami.

Znamy zwycięskie projekty w tegorocznym Budżecie Obywatelskim! W głosowaniu zakończonym 28 czerwca mieszkańcy Krakowa najwięcej punktów przyznali projektowi numer 25. Oznacza to, że w Krakowie powstanie tor motocyklowo-samochodowy! Wśród kolejnych zadań, które zostaną zrealizowane, znalazły się: „Angielski 5 razy w tygodniu”, zagospodarowanie zalewu Bagry oraz publiczne kąpielisko z ogólnodo- stępną plażą na Zakrzówku.

Mieszkańcy Dzielnicy I postawili na zieleni. Najwięcej punktów zdobył projekt dotyczący rewitalizacji Plant Dietlowskich. Kolejne realizowane zadania to: „Sportowe Bulwary”, „Zielono mi – rewitalizacja 3 skwe- rów” oraz „1000 darmowych biletów dla seniorów z Dzielnicy I Stare Miasto”. Pełna lista zwycięskich projektów dostępna jest na stronie:

www.dzielnica1.krakow.pl

Jak było w tym roku?

Pomimo obaw, że w tym roku propozycji zadań dla miasta nie będzie zbyt dużo, mieszkańcy Krakowa po raz kolejny udowodnili swoją aktywność. W sumie do Budżetu Obywatelskiego zgłoszono 611 projektów, czyli niewiele mniej niż w 2014 roku. Spośród nich weryfikację merytoryczną przeszło 467 wniosków. Pozostałe (ponad 20% propozycji) nie uzyskały pozy- tywnej oceny. W porównaniu z ubiegłym rokiem jest trochę lepiej, bowiem wtedy aż 30% projektów zosta- ło odrzuconych. Ale na tle innych polskich miast Kra- ków zajmuje miejsce w niechlubnej czołówce. Już dzi- siaj warto zastanowić się, co zrobić, aby w kolejnych edycjach Budżetu Obywatelskiego liczba odrzuconych wniosków była coraz mniejsza.

Jakich błędów unikać?

W Dzielnicy I do Budżetu Obywatelskiego zgłoszono 32 propozycje. Pod głosowanie poddanych zostało 21 projektów. Jakie były główne powody negatywnej oceny?

- **Podpisy mieszkańców pod projektem.** Poparcia mogą udzielać tylko mieszkańcy danej dzielnicy, po- dając adres zamieszkania na jej terytorium.
- **Koszt projektu.** Niektóre wnioski po weryfikacji jed- nostek UMK okazały się przeszacowane i nie zmieściły się w ustalonej kwocie. Dlatego warto wykorzystać m.in. cennik podany na oficjalnej stronie Budżetu Obywatelskiego.
- **Lokalizacja projektu.** Budynek lub działka, na której ma być realizowany projekt, muszą należeć do Gminy Miejskiej Kraków.

W tej edycji Budżetu Obywatelskiego została wpro- wadzona procedura odwoływania się od negatywnej oceny w trakcie weryfikacji. Warto korzystać z tego prawa, ponieważ kilka projektów po ponownym roz- patrzeniu otrzymało ocenę pozytywną i zostało pod- danych pod głosowanie mieszkańców.

Kolejna edycja niebawem!

Głosowanie zakończone, projekty wybrane, ale już możemy zacząć myśleć o kolejnej edycji Budżetu Oby- watelskiego. Chcemy, aby z roku na rok była ona coraz lepsza i bardziej przyjazna dla mieszkańców, dlatego już przygotowujemy się do przyszłorocznej edycji. W najbliższych tygodniach odbędą się spotkania ewa- luacyjne, które podsumują cały Budżet Obywatelski 2015. Natomiast jeśli mają Państwo jakieś uwagi już dzisiaj, prosimy o przesłanie ich na adres e-mail:

dzielnica1.budzetobywatelski@gmail.com

W imieniu Komisji ds. Budżetu Obywatelskiego Rady Dzielnicy I Stare Miasto chciałabym podziękować wszystkim mieszkańcom, którzy złożyli projekty oraz oddali swoje głosy w tegorocznej edycji. Dziękujemy za Państwa aktywność i liczymy na jeszcze większe za- interesowanie za rok.

Weronika Duda
przewodnicząca Komisji ds. Budżetu Obywatelskiego
Rada Dzielnicy I Stare Miasto

KALENDARIUM

LIPIEC – WRZESIEŃ 2015

- Już po raz siódmy na Małym Rynku odbędzie się Krakow Summer Animation Days. Wydarzenie organizowane przez Stowarzyszenie Rotunda i Grupę Mantą potrwa od 30 lipca do 2 sierpnia. Podczas tych czterech dni zostaną zaprezentowane najlepsze animacje, nie tylko te biorące udział w konkursach krakowskim Etiuda & Anima czy poznańskim Animator, lecz także z całego świata. A dla dzieci niespodzianka – będą mogły zobaczyć animacje dziecięce. Miłośnicy filmu i animacji mile widziani.
- Z kolei w Zamku Królewskim na Wawelu w dniach 4 lipca – 29 sierpnia odbędzie się Letni Festiwal Muzyki Kameralnej „Wawel o Zmierzchu” zorganizowany przez Grupę Twórczą „Castello”. Już po raz ósmy koncerty kameralne i niesamowite występy na tych kilka dni staną się wizytówką Wawelu.
- Szykuje się wielkie świętowanie. Największy i najstarszy kram w Krakowie będzie obchodził swoje święto. 2 sierpnia Krakowska Kongregacja Kupiecka organizuje dzień Sukiennic. Moc straganów i towarów, degustacje i pokazy, a przede wszystkim mnóstwo dobrej zabawy – to wszystko czeka na Was podczas Święta Sukiennic.
- Dla smakoszy staropolskich specjałów Urząd Miasta Krakowa oraz Krakowska Kongregacja Kupiecka przygotowały niezwykle święto łąsucha – XIII Festiwal Pierogów. Na Małym Rynku w dniach 12–16 sierpnia

nikt nie będzie głodny. Zapach pierogów zwabi nie tylko mieszkańców, lecz także turystów. Pełne brzuchy gwarantowane.

- Tymczasem 13 sierpnia rozpoczną się XXXIX Targi Sztuki Ludowej „Cepelia” organizowane przez Fundację Cepelia. Targi Polska Sztuka i Rękodzieło potrwać do końca miesiąca. W tym czasie Rynek Główny zapełni się niezwykłymi rękodziełami, niewielkimi dziełami sztuki. Będzie co podziwiać.
- Fundacja Capella Cracoviensis w dniach 15–31 sierpnia organizuje XL Międzynarodowy Festiwal „Muzyka w Starym Krakowie”. Już po raz 40. festiwal połączy muzykę dawną oraz współczesną. Koncerty będą się odbywały we wnętrzach krakowskich zabytków.
- Już po raz 15. będzie można wziąć udział w międzynarodowym festiwalu zorganizowanym przez Stowarzyszenie Promujące Młodych Artystów. Podczas festiwalu Młodzi Artyści w Krakowie, w dniach 3–6 września, nie zabraknie młodych utalentowanych twórców z kraju i ze świata.
- Na początek roku szkolnego przypada Dzień Pamięci Ofiar Gestapo. Między 2 a 13 września Muzeum Historyczne Miasta Krakowa w oddziale muzeum przy ulicy Pomorskiej 2 będzie przypominało o tragicznej historii. Pamiętajmy!

(RED.)

Szanowni Państwo,

oddajemy w Państwa ręce biuletyn Dzielnicy I Stare Miasto w nowej, odświeżonej szacie graficznej. Mając świadomość historyczno-kulturowego bogactwa naszej dzielnicy i wyjątkowej roli, jaką odgrywa ona wśród pozostałych dzielnic Krakowa, chcemy jednocześnie podkreślić otwartość na nowe trendy oraz zwykłe, codzienne sprawy istotne dla nas, mieszkańców ścisłego centrum. Jednym z priorytetów Rady Dzielnicy I jest poprawa komfortu życia jej mieszkańców. Chcemy, aby to podejście było widoczne także w biuletynie, który tworzymy dla Państwa. Życzę przyjemnej lektury!

Anna Gapys
przewodnicząca Komisji Komunikacji Społecznej
Rada Dzielnicy I Stare Miasto

PS Uwagi i sugestie odnośnie do biuletynu prosimy kierować na annagapys@wp.pl lub listownie na adres redakcji (s. 8).

Transformacja i 25 lat samorządności!

Podstawowa definicja transformacji mówi o przejściu z jednej rzeczywistości do drugiej.

Transformacja polityczna w krajach Europy Środkowej i Wschodniej odnosi się do działań, które wiążą się z przechodzeniem od komunistycznego systemu monopartyjnego do pluralizmu politycznego. W obliczu mnogości konkurujących ze sobą partii głosy wyborców są przepustką do sprawowania władzy. Transformacja gospodarcza oznacza rezygnację z gospodarki socjalistycznej i zastąpienie jej gospodarką rynkową. „Przez posocjalistyczną transformację rozumiem zastępowanie systemu gospodarki centralnie planowanej przez gospodarkę rynkową wraz z demokratycznymi przemianami ustrojowymi”¹. Wolny rynek pozwala na konkurencję i wzrost udziałów własności prywatnej, kończąc z dotychczasowym kierunkowym systemem gospodarczym. Ponadto transformacja gospodarcza obejmuje, tam, gdzie jest to konieczne, stabilizację makroekonomiczną. W momencie gwałtownych przemian, zarówno politycznych, jak i gospodarczych, mówimy o transformacji kompleksowej, która ma na celu zmianę systemu instytucjonalnego danego kraju.

W Polsce przełomowym momentem był rok 1989, kiedy od 6 lutego do 5 kwietnia miały miejsce obrady Okrągłego Stołu. Polska przestała być państwem „realnego socjalizmu”, stając się demokratycznym państwem prawa – III Rzeczpospolitą.

Po długich negocjacjach ustalono podstawowe kierunki przeobrażeń systemowych w Polsce, czyli wprowadzenie pluralizmu społeczno-zawodowego. Tadeusz Mazowiecki w exposé wygłoszonym w Sejmie we wrześniu 1989 roku powiedział: „Wiążemy nadzieję na wyzwolenie ogromnej energii obywatelskiej spętanej do niedawna poczuciem bezsilności wobec państwowej biurokracji i centralnych dyrektyw”.

Na płaszczyźnie ekonomicznej porozumienia Okrągłego Stołu dotyczyły rozwoju samorządności i partycypacji pracowniczej, swobodnego kształtowania się struktury własnościowej oraz rozwoju stosunków rynkowych i konkurencji. Postanowiono także zlikwi-

dować pozostałości dawnego systemu, prowadzić jednolitą politykę finansową wobec przedsiębiorstw oraz podporządkować wybór kadr kierowniczych kryterium fachowości.

Plany reform, jakie miały zostać przeprowadzone w III Rzeczpospolitej, zakładały:

- stabilizację makroekonomiczną – polegającą na zrównoważeniu stosunków pieniężnych w gospodarce, zrównoważeniu budżetu, ograniczeniu inflacji, wprowadzeniu wewnętrznej wymienialności złotego;
- mikroekonomizację gospodarki poprzez wprowadzenie mechanizmu rynkowego, przejście z gospodarki o nierównowadze popytowej, gdzie popyt przewyższa znacznie podaż, do gospodarki o nierównowadze podażowej;
- przebudowę instytucjonalną – budowę struktur rynkowych, prywatyzację majątku państwowego, otwarcie giełdy papierów wartościowych.

Samorząd terytorialny III Rzeczpospolitej

Transformacja ustrojowa przyczyniła się do odbudowy tradycji samorządowej w Polsce. Dotychczasowy system spowodował zanik samorządności terytorialnej.

W najkrótszym ujęciu samorząd można zdefiniować jako „ideę zakładającą, iż grupy społeczne w pewnym zakresie same powinny zaspokajać swoje potrzeby i mieć możliwość podejmowania decyzji w sprawach bezpośrednio ich dotyczących”² bądź „za zdecentralizowaną formę administracji publicznej, wykonującą przyznane mu ustawowo zadania własne na własną odpowiedzialność”³.

Pierwszym etapem odrodzenia się nowego samorządu było pojawienie się samorządu gminnego powołanego ustawą o samorządzie terytorialnym uchwaloną przez Sejm RP w 1990 roku. Następny etap stanowiło powołanie 1 stycznia 1999 roku samorządu powiatowego oraz wojewódzkiego. W 1999 roku wprowadzono nowy podział terytorialny państwa – na gminy, powiaty i województwa. Powstało 2489 gmin, 315 powiatów oraz 16 rządowo-samorządowych województw.⁴

Gmina jako wspólnota samorządowa

Kraków jest stolicą województwa małopolskiego, jest też powiatem, ale przede wszystkim jest gminą. W myśl zapisów ustawowych gmina tworzy wspólnotę samorządową, której miejscowym wyznacznikiem jest odpowiednie terytorium, a dokładnie w naszym wypadku – miasto Kraków.

Jest to wspólnota mająca charakter przymusowy, ponieważ wszystkie osoby, czy to stale zamieszkujące na jej terenie, czy tymczasowo przebywające, są zobowiązane do podporządkowania się prawu stanowionemu przez organy uchwałodawcze gminy. Zalicza się do nich wszystkie sprawy publiczne o lokalnym znaczeniu, które nie są zastrzeżone w drodze ustawy dla innych podmiotów.

Do kompetencji gminy należy m.in. regulowanie ładu przestrzennego, gospodarki terenowej i ochrony środowiska. Organy gminne odpowiedzialne są za gminne drogi, mosty, ulice i place, a także za organizację ruchu drogowego. Gmina odpowiada za gospodarkę komunalną, a więc za wodociągi i zaopatrzenie w wodę, kanalizację, za usuwanie i oczyszczanie

ścieków komunalnych oraz zaopatrzenie w energię elektryczną i ciepłą. Do kompetencji gminy należą: ochrona zdrowia, lokalny transport zbiorowy, pomoc społeczna oraz komunalne budownictwo mieszkaniowe. Gmina odpowiada za stan oświaty, troszczy się o kulturę, w tym biblioteki oraz inne placówki upowszechniania kultury. Mieszkańcy gminy mogą rozliczać swych radnych, a także organy wykonawcze gminy za stan targowisk, zieleni komunalnej i cmentarzy komunalnych. Również porządek publiczny i ochrona przeciwpożarowa, a także utrzymanie obiektów gminnych i innych urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych to zadania gminy. Wyżej reprezentowane wyliczenia są zbiorem otwartym, oznacza to, że gmina może podejmować inne działania, chyba że jest to ustawowo zastrzeżone dla innych organów. Przedstawione powyżej zadania są zadaniami własnymi gminy.⁵ Gmina może także realizować zadania zlecone oraz prowadzić działalność gospodarczą, o ile działalność ta ma charakter użyteczności publicznej i zaspokaja bieżące potrzeby ludności.

Stan miasta (gmina Kraków) – dane statystyczne

Rok	1991	2004	2013
Powierzchnia	327 km ²	327 km ²	327 km ²
Dzielnice	18	18	18
Mieszkańcy ogółem	750,5 tys.	757,4 tys.	759 tys.
Średnie zaludnienie	2296 os./km ²	2316 os./km ²	2322 os./ km ²
Miejska sieć wodociągowa	1395,2 km	1849 km	2134 km
Miejska sieć kanalizacyjna	977,1 km	1392 km	1770 km
Zarejestrowani bezrobotni	21 797	26 905	24 685
Stopa bezrobocia rejestrowanego	6%	7,5%	5,9%
Turyści w Krakowie w roku	1,37 mln	6,4 mln	7,25 mln

Przypisy

¹ G. W. Kołodko, *Od szoku do terapii. Ekonomia i polityka transformacji*, Warszawa 1999, s. 21.

² R. Kozioł, *Samorząd. Istota, cechy i rodzaje*, w: *Co znaczy i znaczył samorząd*, pod red. A. Jaeschke i M. Mikołajczyk, Kraków 2000, s. 25.

³ I. Lewandowska-Malec, *Ustrój samorządu terytorialnego III Rzeczypospolitej*, Kraków 2001, s. 12.

⁴ Tamże, s. 13.

⁵ Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst ujednolicony po zmianie z 23 listopada 2002 r.), Dz. U. 2001.01.01.

Bezpieczeństwo i porządek w Dzielnicy I

Bezpieczeństwo i porządek są tym, czego my, mieszkańcy, pragnęlibyśmy najbardziej. Mieszkamy w najpiękniejszej i najatrakcyjniejszej dzielnicy Krakowa. Mamy ogromne szczęście. Ale ponosimy też tego konsekwencje, z których mało kto zdaje sobie sprawę. To właśnie w dzielnicy Stare Miasto skupia się życie towarzyskie całego Krakowa. Jakże wspaniała, bogata w imprezy, z niezliczoną ilością pubów, klubów i innych lokali rozrywkowo-gastronomicznych jest to dzielnica. To tutaj codziennie zjeżdżają tysiące osób pracujących w centrum, uczących się w szkołach i studiujących. No i oczywiście turyści – w roku ubiegłym odwiedziło Kraków prawie 10 milionów turystów, zostawiając w mieście około 4,5 miliarda złotych. Nie trudno zatem wyobrazić sobie, ile osób dziennie przebywa na terenie Dzielnicy I. A to niesie za sobą pewne negatywne konsekwencje: kradzieże, rozboje, wykroczenia takie jak publiczne dopuszczanie się nieobyczajnych czynów, zebranie w miejscach publicznych, spożywanie alkoholu w miejscach objętych zakazem czy zakłócanie ciszy i porządku publicznego.

Nie da się opisać słowami, jak wielkim problemem jest właśnie zakłócanie ciszy i porządku. Mieszkanie w sąsiedztwie lokali rozrywkowo-gastronomicznych często staje się nie do zniesienia. Ciągły hałas i drgania (wywoływane m.in. infradźwiękami) prowadzą do nerwic, ciągłego stresu oraz powodują wiele innych chorób. Liczba interwencji straży miejskiej i policji jest ogromna. Rada Dzielnicy I od wielu lat współpracuje z obydwiema jednostkami. W miarę swoich możliwości (niestety z roku na rok coraz mniejszych) staramy się współfinansować zarówno straż miejską, jak i policję.

I tak na przykład w latach ubiegłych dofinansowaliśmy zakup urządzeń do pomiaru stężenia alkoholu w wydychanym powietrzu, narkotestów oraz defibrylatora dla straży miejskiej i straży pożarnej, której pomogliśmy również zakupić zestaw narzędzi hydraulicznych i sprzętu ratowniczego.

Mówiąc o bezpieczeństwie, nie można zapominać o profilaktyce. Również w tym przypadku Rada Dziel-

nicy I ma swój udział. Współfinansujemy bowiem programy, w ramach których strażnicy miejscy z Referatu Profilaktyki odwiedzają szkoły, ucząc dzieci i młodzież bezpiecznych zachowań i przepisów. Prowadzą wykłady, dyskusje, pogadanki i konkursy w placówkach oświatowych (np. „Bezpieczna droga do szkoły”, „Zagrożenia cyfrowego świata”). Oprócz zajęć edukacyjnych strażnicy organizują konkursy (Gala Bezpiecznego Przedszkolaka, Prawo i My) i turnieje sportowe dla dzieci i młodzieży (piłka siatkowa, tenis stołowy, turniej piłkarski, biegi na orientację itp.). Zakup materiałów profilaktycznych i nagród dla dzieci jest dofinansowywany przez Radę Dzielnicy I.

Mamy nadzieję, że uda się sfinansować zakup skafandrów ratowniczych (umożliwiających prowadzenie bezpiecznych działań w wodzie i na lodzie) dla straży pożarnej. Chcielibyśmy dofinansować także zakup pojazdu potrzebnego do przeprowadzania interwencji zgłaszanych przez mieszkańców, przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych. To wstyd, że Kraków jeszcze takim nie dysponuje. Kwota potrzebna na zakup tego pojazdu znacznie przekracza możliwości Rady Dzielnicy I. Jeśli więc pozostałe dzielnice nie dołożą się, takiego samochodu Kraków wciąż mieć nie będzie.

Musimy mieć świadomość, że tylko odpowiednio wyposażone służby mundurowe będą w stanie zapewnić nam, mieszkańcom, bezpieczeństwo. Oczywiście potrzebne są jeszcze szkolenia i dobre chęci, ale wierzę, że to zapewnią nam komendanci obu służb mundurowych.

Chciałabym na koniec podziękować straży miejskiej oraz policji za dotychczasową współpracę i życzyć samych sukcesów, a wszystkim mieszkańcom – spokoju i poczucia bezpieczeństwa.

Barbara Zarzycka-Rzeźnik
przewodnicząca Komisji Praworządności
i Porządku Publicznego
Rada Dzielnicy I Stare Miasto

Atrakcyjna niedziela 31 maja na terenie Dzielnicy I

Na stadionie MOS Kraków Zachód, położonym przy placu Na Groblach, z okazji Dnia Dziecka odbył się festyn rekreacyjny dla całych rodzin. To kolejna duża impreza łącząca aktywne spędzanie czasu i zabawę skierowana do naszych milusińskich. Organizacją i realizacją tego sympatycznego festynu zajęli się instruktorzy Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego Kraków Zachód oraz Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej filia nr 6.

Już w godzinach porannych na najmłodszych czekało wiele atrakcji, m.in. całodzienny konkurs sportowy zakończony losowaniem atrakcyjnych nagród rzeczowych, konkursy plastyczne: malowanie na tartanach i konkurs rysunkowy, oraz malowanie twarzy, które wywołało wiele radości i uśmiechów.

Ponadto w trakcie zabawy licznie przybyli uczestnicy festynu mieli okazję oglądać pokazy sprawności stra-

ży miejskiej, a także zobaczyć, jak wyglądają w środku wozy straży pożarnej oraz policji.

Podczas imprezy na profesjonalnej scenie występowali młodzi muzycy i tancerze. Reprezentowali oni Szkołę Muzyczną im. Ignacego Paderewskiego, zespół Feniks ze Staromiejskiego Centrum Kultury Młodzieży, Zespół Taneczny „Rytm” ze Szkoły Podstawowej nr 7 oraz zespół muzyczny Stowarzyszenia Siemacha.

Piękna słoneczna pogoda, zamek dmuchany oraz smaczne domowe pierogi i wojskowa grochówka prosto z kotła dopełniły atrakcji tego udanego dnia.

Wszyscy uczestnicy oraz organizatorzy zapewniali, że za rok spotkają się kolejny raz na stadionie MOS Kraków Zachód przy placu Na Groblach.

Waldemar Kucharski

zdjęcia: Waldemar Kucharski, Wojciech Radwański

Wolność sprzyja nowoczesności

Rozmowa z **Dominikiem Lulewiczem**, autorem scenariusza i kuratorem wystawy *Wolne Miasto Kraków w poszukiwaniu nowoczesności* w Muzeum Historycznym Miasta Krakowa. Ekspozycja w pałacu Krzysztofora otwarta będzie do 15 listopada br.

WP: O jakiej nowoczesności opowiada wystawa? Czy chodzi o rozwiązania ustrojowe, społeczne czy techniczne?

DL: Wolne Miasto Kraków powstało jako pierwsza na gruncie polskim republika, porównywalna ustrojowo do miast-państw, nieco mniej do Szwajcarii, a na pewno będąca zupełnie czymś innym niż rewolucyjna Francja. Był to byt państwowy powołany z woli zaborców, o jednak dość dużej autonomii. Ważne elementy nowoczesności stanowiły zniesienie poddaństwa chłopów, wytworzenie się zawodowej kadry urzędniczej sprawnie administrującej miastem, równość obywateli wszystkich stanów wobec prawa i niezależne sądownictwo. Wystawa prezentuje przede wszystkim inne aspekty życia miasta.

WP: Proszę zachęcić krakowian do obejrzenia wystawy.

DL: Pokazujemy tworzenie się nowoczesnego – na owe czasy – patriotyzmu. Pamiętne były dwa wielkie pogrzeby: w 1817 roku Józefa Poniatowskiego i w 1818 roku Tadeusza Kościuszki. Zwieńczeniem tej drugiej uroczystości stała się idea usypania ziemnej mogiły nawiązującej do tradycji słowiańskich kurhanów sypanych bohaterom. Na lokalizację kopca wybrano malownicze wzgórze Sikornik przy pustelni błogosławionej Bronisławy. Przedsięwzięcie to odbiło się szerokim echem na ziemiach polskich, czego dowodem był masowy i powszechny udział w sypaniu kopca Polaków ze wszystkich zaborów. Uczestniczyli w tym przedstawiciele wszystkich stanów i wyznań. Kopiec jako inwestycja inżynieryjna został opracowany w oparciu o obliczenia Feliksa Radwańskiego (twórcy krakowskich Plant i kanalizacji). Czasy Wolnego Miasta zaznaczyły się również w podjętych po raz pierwszy na większą skalę próbach unowocześnienia miasta – jego zabudowy i infrastruktury. Wspomniany Feliks Radwański razem z prezesem Senatu Stanisławem Wodzickim stworzyli w Krakowie pierwszą sklepioną kanalizację podziemną. Prezentujemy ekspozycje związane z budową linii kolejowej łączącej Kraków z pruskim wówczas Śląskiem i z budową dworca rozpoczętą w 1844 roku, a także z wieloma innymi ważnymi inwestycjami.

Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiał Wojciech Pasternak

Rada i Zarząd Dzielnicy I Stare Miasto, Rynek Kleparski 4, II p., 31-150 Kraków tel./fax: 12 421 41 66,
e-mail: rada@dzielnic1.krakow.pl Nakład: 12 000 egzemplarzy. Autorzy tekstów oprócz red. technicznego nie otrzymują żadnych honorariów. Akceptacja do druku: Tomasz Daros, redaktor techniczny: Sebastian Sułkowski. Pomysł plastyczny logotypu Dzielnicy I: Andrzej Łukaszewski. Adres redakcji: Biuro Rady Dzielnicy I, Rynek Kleparski 4, tel./fax: 12 421 41 66,
e-mail: rada@dzielnic1.krakow.pl, strona internetowa: www.dzielnic1.krakow.pl
Druk: Digital Art Studio, ul. Szkolna 40, 26-026 Bilcza k/Kielc, tel. 41 348 00 13

Po co komu planty?

Muzeum Etnograficzne w Krakowie we współpracy z Radą Dzielnicy I udostępniło w maju 2015 roku pilotażową aranżację placu do zabaw położonego na krakowskich plantach w pobliżu hotelu Royal. Aranżacja powstała w ramach Małopolskiego Tygodnia Dizajnu, imprezy prezentującej związkę projektowania, biznesu i dziedzictwa kulturowego.

Muzeum Etnograficzne w Krakowie w związku ze swoją misją zajmuje się opisywaniem świata codziennego oraz gromadzeniem rzeczy, które wymyślono na użytek codzienności. Od kilku lat Muzeum zaangażowane jest także w zjawisko zwane etnodizajnem, polegające na szerzeniu praktyki korzystania z inspiracji kulturowych przy projektowaniu przedmiotów użytkowych oraz rozwiązań kierowanych do współczesnych odbiorców. Opiera się w tym na głębokim przekonaniu, że współczesny dizajn potrzebuje bazy antropologicznej, a dzisiejsi projektanci przedmiotów użytkowych powinni korzystać z wiedzy i doświadczeń przodków, bo dobrze na tym wyjdą zarówno ich produkty, jak i ich odbiorcy.

Z takiego przekonania zrodził się pomysł stworzenia parku doświadczeń kulturowych – specjalnej przestrzeni dedykowanej dzieciom i dorosłym, wypełnionej interaktywnymi zabawkami miejskimi inspirowanymi kolekcją Muzeum. Etnozabawki, zrealizowane we współpracy muzealnych kustoszów, projektantów oraz podkrakowskich rzemieślników, prezentowane były z dużym powodzeniem nie tylko w Polsce, lecz także w Europie (Bruksela, Paryż, Międzynarodowe Biennale Designu w Saint-Étienne).

Dlatego gdy w ubiegłym roku na finiszu rozstrzygnięcia Budżetu Obywatelskiego rozgorzała debata dotycząca tego, czy i jaki plac zabaw powinno się stworzyć na plantach, Muzeum zaproponowało właśnie formułę parku doświadczeń kulturowych. Koncepcja zakłada wypełnienie wybranych obszarów plant figurami zwierząt inspirowanymi zbiorem dawnych zabawek

małopolskich, w tym zabawek wytwarzanych przez podkrakowskich murarzy na przełomie XIX i XX wieku, a także zabawek sygnowanych przez Warsztaty Krakowskie. Na początek, jako pilotaż, powstały cztery instalacje, z których korzystać będzie można do 30 września 2015 roku.

Tęsknota za tym, by ożywić planty, nie jest nowa i wraca co jakiś czas w dyskusjach mieszkańców miasta, miejskich aktywistów czy – jak ostatnio – osób, które zaangażowały się w tworzenie projektów zgłaszanych do Budżetu Obywatelskiego. Planty to pożądanym teren i zarazem rewolucyjny pomysł na miasto, dodajmy – pomysł sprzed niemal 200 lat. Przypominać trzeba, że idea, by w miejscu dawnych fortyfikacji założyć miejski ogród, nawet z perspektywy współczesnego mieszkańca wydaje się nowoczesna. Nic więc dziwnego, że dzisiejszy użytkownik plant chce mieć wpływ na ich kształt i pyta o ich funkcje. Nie dziwi też, że jako pierwsze pojawiają się postulaty stworzenia na plantach miejsc dedykowanych dzieciom. Mamy nadzieję, że mieszkańcy Krakowa dobrze przyjmą propozycję Muzeum, traktując ją jako początek, namiastkę rozwiązań, które na plantach można by było w przyszłości wprowadzić. Zapraszamy do dyskusji o tym, jakie powinny być nasze planty. Czy i jak miejski ogród może nam dzisiaj służyć? Czy mamy prawo uczestniczyć w tworzeniu krajobrazu naszego miasta? Jak mądrze i odpowiedzialnie możemy wykorzystać inspiracje kulturowe w projektowaniu wspólnej przestrzeni?

Park doświadczeń kulturowych
22 maja – 30 września 2015

projekt: Olaf Cirut

realizacja: Muzeum Etnograficzne w Krakowie

współpraca: Rada Dzielnicy I Miasta Krakowa

finansowanie: Województwo Małopolskie

tekst: Katarzyna Piszczkiewicz
piszczkiewicz@etnomuzeum.eu

KMK Bike – pomysł na lato w mieście!

Nie masz własnego roweru, a chciałbyś sprawnie, zdrowo i przyjemnie przemieszczać się jednośladem po mieście? A może posiadasz rower, ale czasem jesteś zmuszony/a zostawić go rano w domu, a potem tego żałujesz? Dojeżdżasz do Krakowa spoza miasta, a chętnie poruszał(a)byś się po nim na rowerze? Odwiedzili cię znajomi i chcielibyście wspólnie poznać Kraków na dwóch kółkach za niewielkie pieniądze? W wypożyczalni rowerów miejskich KMK Bike 300 rowerów i 34 stacje czekają na nowych i dotychczasowych użytkowników! Operatorem systemu w tym roku jest firma SmartBikes Sp. z o.o.

Aby móc korzystać z wypożyczalni, wystarczy zarejestrować się na stronie www.kmkbike.pl, dołączyć swoje konto minimalną kwotą w wysokości 20 zł i cieszyć się jazdą na bardzo wygodnych i bezpiecznych rowerach. Każdy użytkownik może jednocześnie wypożyczyć dwa rowery. Dane wymagane do rejestracji to: imię, nazwisko, adres zamieszkania lub zameldowania i numer telefonu, na który zostanie wysłany indywidualny numer PIN umożliwiający wypożyczenie roweru.

Uwaga: Warunkiem koniecznym korzystania przez osoby małoletnie z wypożyczonego roweru jest posiadanie ważnej karty rowerowej lub motorowerowej. Osoby, które ukończyły 13 lat, a nie ukończyły 18 roku życia, są zobowiązane przed zawarciem Umowy do przekazania Operatorowi pisemnej zgody co najmniej jednego z rodziców lub opiekunów prawnych na zawarcie Umowy oraz oświadczenia o przejęciu przez nich odpowiedzialności z tytułu ewentualnych szkód, powstałych w szczególności w związku z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem Umowy, oraz pokrywania bieżących zobowiązań określonych w Tabelach Opłat i Kar. W oświadczeniu rodzice lub opiekunowie prawni muszą zobowiązać się do uzupełniania konta małoletniego w Systemie KMK Bike. Zgoda musi być wysłana drogą elektroniczną na adres e-mail bok@kmkbike.pl oraz pocztą na adres Operatora KMK Bike

Projekt współfinansowany z programu Unii Europejskiej „Inteligentna Energia dla Europy”

(zapis z Regulaminu Krakowskiego Roweru Miejskiego dostępnego na stronie: www.kmkbike.pl).

Użytkownicy korzystający z systemu w poprzednim sezonie muszą utrzymać minimalny stan konta w wysokości 5 zł. Niewykorzystane kwoty z sezonu 2014 zostały uwzględnione w 2015 roku.

Koszty korzystania z systemu są naprawdę niewielkie. Każde nowo rozpoczęte 20 minut jazdy jest darmowe. Koszty podróży po przekroczeniu tego czasu prezentuje poniższa tabela (opłaty się sumują):

Czas wypożyczenia w minutach	Wartość opłaty brutto
1–20	0 zł
21–60	2 zł
61–120	3 zł
121–180	3 zł
Każda kolejna rozpoczęta godzina	4 zł

Na podstawie informacji ze strony www.kmkbike.pl

Od 1 maja br. system KMK Bike jest zintegrowany z Krakowską Kartą Miejską, co oznacza, że posiadacze aktywnego biletu KKM mogą nie tylko wypożyczać rower szybciej i łatwiej, lecz także podróżować za darmo przez każde nowo rozpoczęte 40 minut. Tabela pozostałych (zredukowanych!) opłat dla użytkowników posiadających aktywny bilet KKM znajduje się poniżej (opłaty się sumują):

Czas wypożyczenia w minutach	Wartość opłaty brutto
1–40	0 zł
41–60	1 zł
61–120	2 zł
121–180	2 zł
Każda kolejna rozpoczęta godzina	3 zł

Na podstawie informacji ze strony www.kmkbike.pl

Zwrot roweru jest równie łatwy jak jego wypożyczenie. Pojazd należy wstawić w wolny elektrozamek na stacji. Po kilku sekundach dobrze jest sprawdzić, czy zamek się zablokował (trzeba lekko szarpnąć rowerem). Jeśli na stacji nie ma wolnych miejsc, należy przypiąć rower linką do elementu stacji lub innego roweru i nacisnąć ZWROT na stacji. W razie jakichkolwiek problemów wystarczy zadzwonić do Biura Obsługi Klienta KMK Bike.

Biuro Obsługi Klienta KMK Bike zapewnia użytkownikom całodobowy kontakt telefoniczny z operatorem KMK Bike pod

numerem 12 616 75 75, a także kontakt poprzez pocztę elektroniczną pod adresem: bok@kmbike.pl

Więcej informacji na temat funkcjonowania systemu, mapa stacji oraz regulamin wypożyczalni znajdują się na stronie www.kmbike.pl

Joanna Majdecka

Wydział Gospodarki Komunalnej

Stanowisko Przedsięwzięć Rozwojowych i Badawczych

Urząd Miasta Krakowa

Turniej na Nadwiślanie. Wywiad z Tomaszem Darosem

Turniej piłki nożnej na stadionie KS Nadwiślan wpisał się już w tradycję zawodów sportowych organizowanych przez Straż Miejską Krakowa przy udziale Dzielnicy I. Skierowany do szkół gimnazjalnych turniej od lat cieszy się popularnością. Jednym z pomysłodawców omawianej imprezy sportowej był obecny przewodniczący Rady Dzielnicy I Tomasz Daros.

PKR: Skąd pomysł na zorganizowanie turnieju piłki nożnej dla szkół gimnazjalnych?

TD: Młodzież w wieku gimnazjalnym potrzebuje możliwości zagospodarowania swojego wolnego czasu, jednocześnie nie wszystkie szkoły oferują dla swoich uczniów bogatą ofertę zajęć pozalekcyjnych. To właśnie takie zajęcia kształtują przyszłe zainteresowania oraz samą postawę młodzieży. Dlatego istotne jest, by zaoferować szeroką gamę zajęć, które przyciągną jak najszerzą grupę osób. Pomysł turnieju powstał na spotkaniu ze strażnikiem miejskim, Pawłem Zaborskim, z Referatu Profilaktyki, z którym stwierdziliśmy, że właśnie tego typu zawody będą przynajmniej w części odpowiedzią na potrzeby młodzieży.

PKR: Jakie było zainteresowanie tą propozycją wśród szkół?

TD: O tym że turniej był dobrym pomysłem świadczy coroczne zainteresowanie szkół gimnazjalnych. Bardzo chętnie uczestniczą w zawodach już od siedmiu lat. Ten turniej wpisał się już w kalendarz imprez sportowych w krakowskich gimnazjach.

PKR: Jak wyglądają przygotowania do takiego turnieju?

TD: Przy organizacji turnieju angażuje się wiele osób i insty-

tucji. K.S. Nadwiślan Kraków przygotowuje boisko i zabezpiecza zaplecze dla zawodników. Dlatego co roku turniej może odbywać się w ścisłym centrum Krakowa na jednej z najlepszych muraw do gry w piłkę. Duży udział w organizacji turnieju ma również Międzyszkolny Ośrodek Sportowy Kraków Zachód pod kierownictwem Pani dyrektor Edyty Kraus. Wykwalifikowana kadra nauczycieli z ośrodka sędziuje mecze młodzieży oraz dba o to by turniej wyglądał na w pełni profesjonalne przedsięwzięcie, za co im serdecznie dziękujemy.

PKR: Wiemy jak turniej wyglądał w ostatnich latach, jakie są plany na kolejne?

TD: Turniej na pewno będzie dalej kontynuowany, ale jego forma i kształt zależy tylko i wyłącznie od samej młodzieży i szkół. Jeśli będą chcieli zmienić jego konwencję nie widzimy w tym żadnego problemu. Ten turniej ma być dla zawodników, a nie na odwrót.

Tegoroczne zawody odbyły się w dniach 17 i 19 czerwca. Do finału przeszły cztery drużyny, które walczyły o puchar mimo niesprzyjających warunków atmosferycznych. Pierwsze miejsce zajęła Szkoła Sportowa Piłki Nożnej. Zwycięzcom serdecznie gratulujemy! Kierujemy gratulacje i podziękowania również do pozostałych gimnazjów oraz do współorganizatorów, którzy co roku dokładają wszelkich starań, by turniej przebiegał bez zakłóceń: Straży Miejskiej Krakowa, KS Nadwiślan Kraków oraz Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego Kraków Zachód.

Paulina Kahl-Różankowska

przewodnicząca Komisji Edukacji i Sportu

Rada Dzielnicy I Stare Miasto

Smoki, smoczyce i smoczyska opanowały Stare Miasto

Teatr „Groteska” po raz 15. zaprosił mieszkańców Krakowa i turystów na wielkie smocze święto z wieloma atrakcjami: dwudniowym smoczym piknikiem rodzinnym, wielką imprezą plenerową pod Wawelem oraz pochodem smoków na Rynku Głównym. 30 maja późnym wieczorem na Wiśle zatańczyły gigantyczne dmuchane smoki. Towarzyszące im muzyka, światło, dymy, lasery, efekty pirotechniczne wzbudziły zachwyt wśród rzeszy mieszkańców i turystów. Następnego dnia ponad tysiąc dzieci z całej Polski i 40 smoków przeszło w kolorowej paradzie. Rynek Główny wypełniony był po brzegi. Pierwszą nagrodę

w konkursie w kategorii przedszkolnej zdobyło Niepubliczne Przedszkole Artystyczno-Językowe Hippo Art z Wieliczki. Wśród kategorii szkół najlepsze okazały się Szkoła Podstawowa w Porębie Żegocie i Zespół Szkół nr 2 w Brodłach. Nagrody specjalne Groteski otrzymali podopieczni Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego dla Dzieci Niewidomych i Słabowidzących w Krakowie oraz krakowskie Niepubliczne Przedszkole „Kropelka”. Nagrodę w kategorii „Domy kultury i inne” po raz kolejny otrzymał Dom Kultury Podgórze.

tekst i zdjęcia:

Barbara Radziszewska (KKF)

